

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародної політики**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до вивчення дисципліни**

**Вступ до спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»**

*для студентів спеціальності
292 Міжнародні економічні відносини
денної та заочної форм навчання*

Бокоч В.М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини»» для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання / Укл.:Бокоч В.М.

Укладачі:

Бокоч В.М., к.п.н., доцент, доцент кафедри міжнародної політики ДВНЗ «УжНУ»

Рецензенти:

Брензович К.С., к.е.н, доцент, заступник декана факультету міжнародних економічних відносин з навчально-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ»

Відповідальний за випуск: зав. кафедри міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор Приходько В.П.

Розглянуто на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ», протокол № 3 від 12 листопада 2018 р.

Рекомендовано до друку на засіданні методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 2 від 3 грудня 2018 р.

Рекомендовано до друку та використання в навчальному процесі вченою радою факультету міжнародних економічних відносин, протокол №4 від 26 грудня 2018 року.

ЗМІСТ

1.	Мета, завдання і предмет навчальної дисципліни.....	4
2.	Основні характеристики дисципліни.....	6
3.	Навчально-тематичний план дисципліни.....	6
4.	Розгорнута програма курсу.....	7
5.	Тематика та плани лекційних занять.....	9
6.	Тематика та плани семінарських занять.....	12
7.	Рекомендована література.....	17
8.	Питання до залікового контролю.....	19
9.	Теми індивідуальних завдань.....	21
10.	Взірець модульної контрольної роботи.....	22
11.	Методи контролю та критерії оцінювання.....	23

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Важливість та необхідність вивчення дисципліни полягає в забезпеченні професійної підготовки студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та формуванні майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин. В основу вивчення дисципліни покладено засвоєння основних закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними науковими засадами сучасних міжнародних економічних відносин, принципами їх здійснення та механізмом реалізації, надання знань термінологічного характеру, формування знань студентів про основні форми МЄВ (міжнародну торгівлю, міжнародний рух капіталів, валютно-фінансові та кредитні відносини, науково-технологічний обмін, міжнародну міграцію робочої сили тощо), сучасні форми активізації МЄВ (вільні економічні зони, транснаціональні корпорації); визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

В процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють основні риси та структуру світового господарства, структуру міжнародних економічних відносин, міжнародні валютні відносини, стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів, суть міжнародного бізнесу. Студенти вчаться аналізувати економічні відносини України з країнами міжнародного співтовариства та дію економічних законів на міжнародному рівні, визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання, аналізувати стан зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики України та країн світу, проводити порівняльний аналіз щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- вивчення теоретичних засад міжнародних економічних відносин та механізмів їх регулювання, спеціальних термінів міжнародних економічних відносин, міжнародної системи національних рахунків, сутності концепцій сталого економічного розвитку та нового міжнародного економічного порядку;
- визначення структури та основних засад розвитку міжнародних економічних відносин в системі сучасних світогосподарських процесів;
- вивчення структури міжнародних економічних відносин, світового господарства та основних форм МЄВ;

- вивчення ролі державних органів та недержавних організацій у регулюванні міжнародної економічних відносин;
- ознайомлення з досвідом роботи фахівців з спеціальності міжнародні економічні відносини.

Предметом дисципліни «Вступ до спеціальності МЕВ» є змістовна сутність міжнародних економічних відносин, їх роль та значення в життєдіяльності людського суспільства, загальних світогосподарських процесах, функціонуванні світового господарства та міжнародних взаємовідносинах.

Інформаційною базою для вивчення дисципліни є підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті, публікації у фахових електронних виданнях, Інтернет-ресурси.

Оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до вимог, затверджених Міністерством освіти і науки України та запроваджених Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- основні риси та структуру світового господарства;
- структуру міжнародних економічних відносин;
- міжнародні валютні відносини;
- стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів;
- суть міжнародного бізнесу
- вміти аналізувати економічні відносини України з країнами міжнародного співтовариства;
- аналізувати дію економічних законів на міжнародному рівні;
- визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання;
- аналізувати стан зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики України та країн світу;
- проводити порівняльний аналіз щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

Для засвоєння матеріалу передбачаються такі види та методи навчання: лекції із застосуванням демонстраційного матеріалу, використанням зворотного зв'язку, семінарські заняття, робота з першоджерелами (друковані праці, робота в Інтернет), практичні заняття, самостійна робота студентів, в тому числі виконання індивідуальних завдань науково-дослідного характеру.

Поточний контроль здійснюється у формі усних опитувань, тестових самостійних робіт, розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється у вигляді модульної контрольної роботи та заліку.

2. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Показники	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчального курсу	
		<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини	Нормативний	Нормативний
		Рік підготовки: 1	Рік підготовки: 1
Модулів: 2	Спеціальність 292«Міжнародні економічні відносини»	Семестр: 2	Семестр: 2
Змістових модулів: 2		Лекції: 20 год	Лекції: 6 год
Загальна кількість годин: 120	Освітній рівень: <i>бакалавр</i>	Практичні: 24 год	Практичні: 8 год
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 (аудиторних – 3 СРС –4)		Самостійна робота: 46год	Самостійна робота: 76год
		Індивідуальна робота (курсова) 30 годин	Індивідуальна робота (курсова) 30 годин
		Вид контролю: <i>залік</i>	Вид контролю: <i>залік</i>

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Структура змістових модулів	Кількість годин							
	Денна				Заочна			
	усього	лекції	практичні	СРС	усього	лекції	практичні	СРС
Тема 1.	10	2	4	4	11	2	-	9

Тема 2.	22	4	6	12	22	2	2	18
Тема 3.	11	2	2	7	12	-	2	10
Модульна контрольна робота №1	2	2	-	-	-	-	-	-
Усього за змістовим модулем 1	45	10	12	23	45	4	4	37
Тема 4.	10	2	4	4	8	2	-	9
Тема 5.	11	2	4	5	8	2	-	9
Тема 6	22	4	4	14	15	-	4	19
Модульна контрольна робота №2	2	2	-	-	-	-	-	-
Усього за змістовим модулем 2	45	10	12	23	45	4	4	37
Всього годин:	90	20	24	46	90	8	8	74
Індивідуальна (курсова) робота	30				30			

4. РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.

Тема 1

Вступ до спеціальності: МЕВ

Предмет, значення і завдання курсу. Визначення сутності міжнародних економічних відносин. Суть міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини як наука. Методологія міжнародних економічних відносин Предмет, об'єкти та суб'єкти вивчення МЕВ. Методи дослідження у МЕВ. Сучасний розвиток МЕВ. Місце України у світовому господарстві. Особливості наукових досліджень з міжнародних економічних відносин.

Тема 2

Міжнародна економіка та національні інтереси

Міжнародна економічна система. Національна економічна політика. Національні валютні системи. Урядове регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій. Міжнародна торгівля. Національні інтереси та міжнародна торгівля. Національні інтереси та вигоди від міжнародної торгівлі. Цілі, інструменти та механізми зовнішньоекономічної політики держави. Зовнішня економічна політика та національні інтереси.

Тема 3

Міжнародні економічні відносини у Середньовіччі

Передісторія формування міжнародних економічних відносин. Становлення зовнішньоекономічних зв'язків. Особливості середньовічної торгівлі. Головні торгові шляхи Середньовіччя. Розвиток товарно-грошових відносин. Поширення ярмаркової торгівлі. Значення гуртової торгівлі на ярмарках у розвитку зовнішньої торгівлі. МЕВ України-Русі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ: ВІД ПІЗНЬОГО СРЕДНЬОВІЧЧЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Тема 4

Міжнародні економічні відносини країн Європи у пізньому Середньовіччі. Виникнення теорій міжнародної торгівлі

Особливості міжнародної торгівлі у пізньому Середньовіччі. Становлення колоніальних держав. Міжнародні економічні відносини у середньовічній Європі. Формування двох центрів європейської торгівлі: середземноморського і північного. Левантійська торгівля. Виникнення Ганзейського союзу. Міжнародні торговельні зв'язки Запорізької Січі. Об'єктивні передумови налагодження торговельних зв'язків із сусідніми країнами та територіями. Головні експортні та імпорتنі товари. Географія зовнішньоторговельних відносин. Виникнення теорій міжнародної торгівлі: ранній меркантилізм, або монетаризм. Зрілий меркантилізм. Теорія активного торгового балансу. Міжнародні торговельні зв'язки Запорізької Січі.

Тема 5

Міжнародні економічні відносини у ХХ ст. Міжнародні торгівля

Теоретична концепція сучасних міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Поняття «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «міждержавна торгівля». Показники міжнародної торгівлі. Класичні теорії міжнародної торгівлі. Неотехнологічні теорії міжнародної торгівлі. Вільна торгівля та протекціонізм. Особливості міжнародної торгівлі та основні фактори міжнародної торгівлі. Роль зовнішньої торгівлі у економічному зростанні країни. Торговельні бар'єри.

Тема 6

Валютні курси і міжнародна валютна система

Фінансування міжнародної торгівлі. Платіжний баланс країни. Валютні курси. Міжнародні системи валютних курсів. Проблеми формування валютної системи України. Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти й її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет.

Котирування валют. Крос-курс. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою. Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів. Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу

5. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1

Вступ до спеціальності: МЕВ

1. *Визначення міжнародних економічних відносин. Їх суть*
2. *Предмет, об'єкти та суб'єкти вивчення МЕВ*
3. *Методи дослідження у МЕВ*
4. *Сучасний розвиток МЕВ та місце України у світовому господарстві*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- зміст поняття «міжнародні економічні відносини»;
- структуру, предмет, об'єкти, суб'єкти, методи дослідження у МЕВ.

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- охарактеризувати основні тенденції розвитку МЕВ;
- аналізувати необхідність, важливість та наслідки залучення держави у систему МЕВ та світогосподарські зв'язки.

Тема 2

Міжнародна економіка та національні інтереси

1. *Міжнародна економічна система*
2. *Національна валютна система*
3. *Міжнародна торгівля. Національні інтереси та вигоди від міжнародної торгівлі*
4. *Цілі, інструменти та механізми зовнішньоекономічної політики держави*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- Поняття міжнародної економіки, міжнародної торгівлі, національних

інтересів.

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- Аналізувати взаємозв'язок між національним інтересом та зовнішньою політикою, національним інтересом та міжнародною торгівлею.

Тема 3

Міжнародні економічні відносини у Середньовіччі

1. *Передісторія розвитку МЕВ.*
2. *Особливості середньовічної торгівлі.*
3. *Головні торгові шляхи Середньовіччя.*
4. *Поширення ярмаркової торгівлі. Значення гуртової торгівлі на ярмарках у розвитку зовнішньої торгівлі.*
5. *МЕВ України-Русі*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- особливості середньовічної торгівлі та її значення в розвитку товарно-грошових відносин
- зовнішньоторговельну політику країн Європи періоду Середньовіччя.

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин епохи Середньовіччя.

Тема 4

Міжнародні економічні відносини країн Європи у пізньому Середньовіччі. Виникнення теорій міжнародної торгівлі

1. *Особливості міжнародної торгівлі у пізньому Середньовіччі.*
2. *Становлення колоніальних держав.*
3. *Виникнення теорій міжнародної торгівлі: ранній меркантилізм, або монетаризм.*
4. *Зрілий меркантилізм. Теорія активного торгового балансу.*
5. *Міжнародні торговельні зв'язки Запорізької Січі.*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- характерні особливості міжнародної торгівлі країн Європи в пізньому Середньовіччі;

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- аналізувати основні теорії міжнародної торгівлі.

Тема 5

Міжнародні економічні відносини у ХХ ст. Міжнародні торгівля

1. *Класичні теорії міжнародної торгівлі*
2. *Неотехнологічні теорії міжнародної торгівлі.*
3. *Вільна торгівля та протекціонізм. Торговельні бар'єри*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- характерні особливості розвитку МЕВ в ХХ ст.;
- сутність та економічний зміст міжнародних торговельних відносин.

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- користуватися методологією аналізу міжнародної торгівлі і вигод, одержуваних у результаті міжнародної торгівлі;
- обґрунтувати еволюцію теорій міжнародної торгівлі;
- розбиратися в тенденціях розвитку світової торгівлі.

Тема 6

Валютні курси і міжнародна валютна система

1. *Фінансування міжнародної торгівлі.*
2. *Платіжний баланс країни*
3. *Валютні курси.*
4. *Міжнародні системи валютних курсів*
5. *Проблеми формування валютної системи України*

Після вивчення теми студент повинен **знати**:

- переваги і недоліки різних валютних систем,
- особливості сучасних валютних відносин,
- структуру платіжного балансу.

Після вивчення теми студент повинен **вміти**:

- оцінювати наслідки зміни валютних курсів для національної економіки,
- розраховувати динаміку валютних курсів,
- обчислювати результати валютних угод.

6.ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Метою проведення практичних занять є засвоєння студентами програмного матеріалу, закріплення теоретичних знань.

Практичне заняття 1 (2 год.) Вступ до спеціальності: МЕВ

Питання до обговорення

1. Суть поняття міжнародні економічні відносини.
2. У чому полягає суть міжнародного поділу праці?

3. Які фактори впливають на міжнародний поділ праці?
4. Що таке міжнародна спеціалізація виробництва?
5. Види міжнародної спеціалізації виробництва.
6. Чим характеризується міжнародне виробниче кооперування?
7. Форми міжнародної кооперації виробництва.
8. Які основні показники участі країни в міжнародному поділі праці?

Тести до теми

1. Економічна вигода від участі країни в міжнародному поділі праці полягає в:

- а) отримані найновішої інформації про конкурентів;
- б) економії національних витрат на відмові від внутрішнього виробництва товарів і послуг за рахунок дешевшого імпорту;
- в) отримані дивідендів;
- г) отримані різниці між національною та інтернаціональною вартістю експортованих та імпортованих товарів та послуг.

2. Вказати основні форми міжнародного поділу праці:

- а) загальний, частковий;
- б) частковий, одиничний;
- в) загальний, одиничний;
- г) міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва.

3. До видів міжнародної спеціалізації не відноситься:

- а) предметна;
- б) суспільна;
- в) подетальна;
- г) технологічна.

4. Найвищою формою міжнародного кооперування виробництва виступає:

- а) вдосконалення управління виробництвом;
- б) реалізація кооперованої продукції;
- в) створення спільних підприємств;
- г) розробка і узгодження проектно-конструкторської документації, технічного рівня і якості продукції.

Практична 2 (2 год.)

Зародження і становлення міжнародних економічних відносин

Питання до обговорення

1. Передісторія формування міжнародних економічних відносин. Формування стародавніх цивілізацій.
2. Особливості матеріального виробництва в стародавніх цивілізаціях.
3. Становлення зовнішньоекономічних зв'язків у IV–II тисячоліттях до н.е.
4. Формування інституту тамкару (купців) у Шумері, Вавилонії, Ассирії, Угаріті та Каніші.

5. Якою була роль держави в організації міжнародних економічних відносин?
6. Проаналізуйте вплив колонізації земель та розвитку ремісництва на поширення зовнішньої торгівлі у I тисячолітті до н.е.
7. Велика грецька колонізація VIII–VI ст. до н.е.
8. Виникнення монет і формування грошових систем. Початки формування банківської справи: операції трапедзидів у Греції та аргентаріїв у Римі.
9. Особливості міграції робочої сили у Стародавньому Світі.
10. Поділ сфер впливу у міжнародній торгівлі Стародавнього Світу.

Практична 3 (4 год.)

Міжнародні економічні відносини у Середньовіччі

Питання до обговорення

1. Міжнародні економічні відносини у середньовічній Європі. Особливості середньовічної торгівлі.
2. Посилення суспільного поділу праці.
3. Виникнення міст як центрів ремесел та торгівлі. Формування внутрішніх ринків. Формування купецтва.
4. Розвиток лихварського капіталу. Виникнення банків та поширення кредитних операцій.
5. Торговий шлях з "Варяг у Греки".
6. "Руська правда" про характер зовнішньоекономічних зв'язків України–Руси, їх масштаби, географія та форми реалізації.
7. Грошова система України–Руси: система куни, срібні гривни, златники і срібники.
8. Міжнародні торговельні зв'язки Запорізької Січі. Об'єктивні передумови налагодження торговельних зв'язків із сусідніми країнами та територіями.

Практична 4 (4 год.)

Історична ретроспектива МЕВ та світового економічного розвитку

Питання до обговорення

1. Які етапи розвитку світової економіки?
2. За якими критеріями класифікуються країни світу?
3. Які характерні ознаки перехідних економік?
4. У чому полягає специфіка НІК?
5. Яка роль у світовому господарстві розвинених країн світу?
6. Чим виділяються суб'єкти світової економіки.?
7. Які окреслюють тенденції розвитку світового господарства?

Тести до теми

- 1. Теорія міжнародних економічних відносин досліджує:**
 - а) економіку зарубіжних країн;
 - б) будь-які відносини між країнами;

- в) зовнішньоекономічну діяльність підприємств;
- г) типові, повторювані світогосподарські зв'язки в різних формах і на різних рівнях.

2. До кількісних показників відкритості економіки країни не відносять:

- а) експортну квоту;
- б) імпортну квоту;
- в) зовнішньоторгівельну квоту;
- г) квотування імпорту.

3. Вибрати групування країн відповідно до сучасної класифікації:

- а) промислово розвинені країни, країни з централізованою економікою, країни та території, що розвиваються;
- б) розвинені країни з ринковою економікою, нові індустріальні країни, країни з перехідною економікою;
- в) країни з перехідною економікою, нові індустріальні країни, країни з централізованою економікою;
- г) розвинені країни, країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою.

4. Сучасному етапу розвитку світового господарства не притаманна риса:

- а) широке використання досягнень НТП;
- б) посилення взаємозалежності країн;
- в) розпад світової соціалістичної системи;
- г) повна відсутність суперечностей між країнами.

Практична 5 (4 год.)

Міжнародна торгівля в системі міжнародних економічних відносин

Питання до обговорення

1. У чому полягають основні положення теорії порівняльних переваг?
2. Що означає стосовно зовнішньої торгівлі теорія життєвого циклу продукту?
3. У чому суть теорії «міжнародної конкурентоздатності націй» М. Портера?
4. Які виділяють види мита?
5. У чому сильні та слабкі сторони нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі?
6. Які цілі та принципи діяльності СОТ?
7. У чому полягає специфіка міжнародної торгівлі послугами?

Тести до теми

1. Для сучасних умов розвитку МЄВ правильним є наступне твердження:

- а) світова торгівля за темпами росту випереджає виробництво;

- б) світова торгівля відстає від темпів росту виробництва;
- в) темпи росту світової торгівлі та виробництва однакові;
- г) правильної відповіді немає.

2. Повна заборона на торгівлю певними товарами чи з певними країнами характеризує:

- а) демпінг;
- б) квотування;
- в) ліцензування;
- г) ембарго.

3. У міжнародній класифікації виділяють «невидиму торгівлю», об'єктом якої є:

- а) нелегальні поставки зброї;
- б) злочинна торгівля сильнодіючими наркотиками;
- в) туристичні послуги;
- г) контрабанда картини відомого художника.

4. До нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі не відноситься:

- а) квотування;
- б) ліцензування;
- в) добровільні обмеження експорту;
- г) сезонне мито

Практична 6 (4 год.) Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Питання до обговорення

1. Які етапи розвитку пройшла міжнародна валютна система?
2. Що означає паритет купівельної спроможності валют?
3. Які фактори впливають на валютний курс?
4. Як різняться між собою номінальний та реальний валютний курс?
5. У чому відмінність ф'ючерсного і форвардного ринків?
6. Як формується вартість СДР?
7. Яка структура платіжного балансу?

Тести до теми

1. Утворення світової валютної системи затверджено міжнародною угодою, яка підписана:

- а) в 1922 році;
- б) в 1867 році;
- в) в 1922 році;
- г) в 1976 році.

2. Виплата дивідендів іноземцям відобразиться у платіжному балансі:

- а) на рахунку руху короткострокового капіталу;

- б) на рахунку руху торгівлі;
- в) на рахунку руху довгострокового капіталу;
- г) на рахунку невидимої торгівлі.

3.Фіксація відхилення ринкових курсів валют в інтервалі $\pm 1\%$ передбачалася рішеннями:

- а) Ямайської валютної конференції;
- б) Генуезької валютної конференції;
- в) Бреттон-Вудської валютної конференції;
- г) Паризької валютної конференції

4.Будь-який платіжний засіб в іноземній валюті прийнято називати:

- а) спеціальні права запозичення;
- б) девізи;
- в) резервні валюти;
- г) колективні валюти

5.Спеціальні валютні операції, які проводяться з метою захисту від валютних ризиків, називаються:

- а) валютними спекуляціями;
- б) валютним арбітражем;
- в) хеджуванням;
- г) валютними інтервенціями

Практична 7 (2 год.)

Регулювання міжнародних економічних відносин

Питання до обговорення

1. Яка роль міжнародних організацій в міждержавному регулюванні економіки?
2. За якими критеріями класифікуються міжнародні організації?
3. Які функції виконують міжнародні фінансові організації?
4. У чому полягають принципи діяльності міжнародних торговельних організацій?
5. На яких засадах базується економічна діяльність ООН?
6. Який вплив на економічні процеси здійснюють міжнародні загальноекономічні та політичні організації країн, що розвиваються?
7. Яке значення для міжнародної економіки мають міждержавні галузеві організації?

Тести до теми

1.У групу Світового Банку не входить:

- а) ПРООН;
- б) МБРР;
- в) МАР;
- г) МФК.

2.Захист прав інтелектуальної власності знаходиться в компетенції:

- а) МВФ;
- б) ЮНІДО;
- в) СОТ;
- г) ООН.

3. Основною фінансово-кредитною організацією в Європі виступає:

- а) ЮНЕСКО;
- б) ЮНКТАД;
- в) ЄБРР;
- г) всі відповіді правильні.

4. Україна належить до країн-засновниць:

- а) ООН;
- б) СОТ;
- в) МВФ;
- г) НАТО.

Практична 8 (2 год.)

Вплив глобалізації на міжнародні економічні відносини. Міжнародні економічні відносини в ХХІ ст.

Питання до обговорення

1. Назвіть етапи глобалізації економіки.
2. У чому проявляється вплив глобалізації на національні культури?
3. Які основні показники глобалізації економіки?
4. Як співвідносяться поняття «глобалізація» та «регіоналізм»?
5. Охарактеризуйте глобальні проблеми.
6. У чому полягає вплив глобалізації на фактори конкурентоспроможності?
7. Які позитивні та негативні наслідки глобалізації економіки ?

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / І.В. Амеліна. –К. : «Центр учбової літератури», 2013. –256 с. 2. Андросова Т. В. Міжнародні організації / Т. В. Андросова, В. О. Козуб. –Харків : ХДУХТ, 2006. –263 с.
2. Бестужева С.В. Міжнародні економічні відносини / С.В.Бестужева – Харківський національний економічний університет. –Х.: ХНЕУ, 2009 р., – 384 с.
3. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. –вид 5-те, переробл.ідопов. –К. : Знання, 2008. –582 с.
4. Воронова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / Воронова А. Е., Єрохіна Л. В., Рябенко Л. І. –К. : ВД

«Професіонал», 2006. –352 с.

5. Горбач Л.М., Плотников О.В Міжнародні економічні відносини: Підручник. –К.: Кондор, 2005. –266с.
6. Гриффин Р., Пастей М.Международныйбизнес. 4-е изд. / Пер. с англ. под ред. А. Г. Медведева. –СПб.: Питер, 2006. –1088 с.
7. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. І. –7-е вид. –К.: Знання, 2008. –406 с.
8. Международныевалютно-кредитные и финансовыеотношения: Учебник / Под ред. Л.Н. Красавиной. –3-е изд., перераб. и доп. –М.: Финансы и статистика, 2005. –576 с.
9. Международныеэкономическиеотношения: [учебник] // [под. ред. Б..М.. Смитиенко].. – М.: ИИФРА –М., 2011.. – 528с.
10. Міжнародна торгівля [підручник] // за ред. Ю. Г. Козака - 5-е вид., випр. і доп. - К.: Центр учбової літератури, 2015. - 272 с.
11. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. –Харків : НТУ "ХПІ", 2016. –450 с.
12. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. –К. : Либідь, 2008. –408 с.

Додаткова:

1. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я.Б.Олійника, І. Г. Смирнова. –К.: Знання, 2011. –640 с.
2. Міжнародні організації/ А.П. Голюков, С. Гасім, О.В. Журавльов –Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. –120 с.
3. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. –К. : Либідь, 2002. -470 с.

Інформаційні Інтернет-ресурси:

1. <http://www.delukr.ces.eu.int>—офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
2. http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice—офіційне Інтернет-представництво Президента України / Європейський вибір.
3. <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua>—сайт співпраці України з ЄС.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua>—офіційний сайт Державного комітету статистики України.
5. <http://www.imf.org>—офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
6. <http://www.worldbank.org>—офіційний сайт Світового банку.
7. <http://www.un.org>—офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.
8. <http://www.wto.org>—офіційний сайт Світової організації торгівлі.
9. <http://www.unctad.org>-ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий

розвиток.

10. <http://me.kmu.gov.ua>—Міністерство економіки України.
11. <http://www.liga.net>—українське законодавство та правові інформаційні ресурси.
12. <http://www.nau.kiev.ua>—база нормативних актів України.
13. <http://www.ilo.org>—Міжнародна організація праці.
14. <http://www.wto.org>—Світова організація торгівлі.
15. <http://www.unicc.org/unctad>—Конференція ООН з торгівлі та розвитку.
16. <http://www.iccwbo.org>—Міжнародна торгова палата.
17. <http://www.europa.eu.int>—Європейський Союз.
18. <http://www.summit8.gov>—Зустрічі “вісімки”. 19. <http://www.oecd.org>—Організація економічного співробітництва та розвитку.
19. <http://www.imf.org>—Міжнародний валютний фонд.
20. <http://www.iie.com>—Інститут міжнародної економіки. Вашингт
21. Офіційний сайт СОТ - www.wto.org
22. Офіційний сайт ЮНКТАД.—Режим доступу: www.un.org/ru/ga/unctad/
23. Офіційний сайт Європейського Союзу.—Режим доступу: www.europa.eu.int

8. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Міжнародні економічні відносини як наука.
2. Методологія міжнародних економічних відносин.
3. Предмет, об'єкт і методи міжнародних економічних відносин.
4. Історія розвитку міжнародних економічних відносин.
5. Сучасні погляди на сутність міжнародних економічних відносин.
6. Роль міжнародних економічних відносин в суспільстві.
7. Місце МЕВ у сфері міжнародних відносин.
8. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин.
9. Суть та чинники міжнародного поділу праці.
10. Розвиток теорій міжнародних економічних відносин.
11. Регіональний чинник розвитку міжнародних економічних відносин.
12. Регіональні економічні організації.
13. Регіональна економічна інтеграція.
14. Міжнародна політична система.
15. Національний суверенітет та зовнішні стосунки держави.
16. Націоналізм.
17. Міжнародні організації.
18. Особливості наукових досліджень з міжнародних економічних відносин.
19. Міжнародна економічна система.
20. Національна економічна політика.
21. Національні валютні системи.
22. Урядове регулювання міжнародної торгівлі \га інвестицій.
23. Міжнародна мобільність продуктивних факторів.
24. Національні інтереси та міжнародна торгівля.
25. Національні ВИГОДИ від міжнародної торгівлі.
26. Внутрішня спеціалізація та міжрегіональна торгівля. Інтереси споживачів.
27. Інтереси міжнародних компаній. Аргументи проти зовнішньої торгівлі.

28. Цілі та інструменти зовнішньої економічної політики.
29. Зовнішня економічна політика та національні інтереси.
30. Цілі зовнішньої економічної політики.
31. Інструменти зовнішньої економічної політики.
32. Сутність зовнішньоекономічної політики.
33. Механізм здійснення зовнішньоекономічної політики.
34. Особливості зовнішньоекономічної політики країн СНД та країн з розвинутою економікою.
35. Зовнішньоекономічний механізм України.
36. Суть та передумови розвитку зовнішньоекономічного механізму України.
37. Основи зовнішньоекономічної стратегії України.
38. Реалізація зовнішньоекономічної політики України.
39. Міжнародні економічні відносини у Стародавньому Світі.
40. Передісторія формування міжнародних економічних відносин.
41. Становлення зовнішньоекономічних зв'язків у IV—II тисячоліттях до н.е.
42. Вплив колонізації земель та розвитку ремісництва на поширення зовнішньої торгівлі у I тисячолітті до н.е.
43. Формування торговельних потоків на зламі I—II тисячоліть до н.е.
44. Вплив зовнішньоекономічної діяльності на розвиток товарно-грошових відносин у Стародавньому Світі.
45. Міжнародні економічні відносини у Середньовіччі.
46. Поширення ярмаркової торгівлі.
47. Значення гуртової торгівлі на ярмарках у розвитку зовнішньої торгівлі.
48. Міжнародні економічні відносини України-Русі.
49. Міжнародні економічні відносини у середньовічній Європі.
50. Міжнародні торговельні зв'язки Запорізької Січі.
51. Міжнародні економічні відносини країн Сходу.
52. Особливості торговельних та фінансово-економічних відносин середньовічного Китаю з країнами Південних морів.
53. Міжнародна торгівля у середньовічній Середній та Центральній Азії.
54. Роль Аравійського півострова у формуванні регіонального центру торгівлі на Арабському Сході.
55. Міжнародні економічні відносини країн Європи у пізньому Середньовіччі. Виникнення теорій міжнародної торгівлі.
56. Особливості міжнародної торгівлі у пізньому Середньовіччі.
57. Виникнення теорій міжнародної торгівлі: ранній меркантилізм, або монетаризм.
58. Формування британської колоніальної імперії. Теорія міжнародної торгівлі Адама Сміта.
59. Розвиток британського капіталізму у XIX ст. Теорія міжнародної торгівлі Давида Рікардо. Видатні економісти.
60. Утвердження британської імперії. Зовнішня торгівля Великої Британії. Становлення теорії міжнародної торгівлі, відокремленої від теорії внутрішньої торгівлі. Концепція порівняльної переваги. Економічні вигоди від торгівлі.
61. Економіка як наука. Класифікація економічних наук. Економічні закони. Теоретики економічної науки.
62. Міжнародні економічні відносини у XX ст.. Міжнародна торгівля.
63. Теоретична концепція сучасних міжнародних економічних відносин.
64. Аналіз експорту та імпорту за допомогою інструментарію попиту та пропозиції.
65. Вільна торгівля та протекціонізм. Торговельні бар'єри: мито та економічні наслідки його запровадження; квоти та їх наслідки. Докази на користь протекціонізму. Втрати від протекціонізму.
66. Динаміка та структура світової торгівлі.

67. Суть міжнародної торгівлі.
68. Структура міжнародної торгівлі.
69. Форми міжнародної торгівлі.
70. Міжнародні економічні відносини у ХХ ст.: Валютні курси і міжнародна фінансова система
71. Фінансування міжнародної торгівлі. Експортні та імпорتنі операції. Платіжний баланс країни.
72. Валютні курси.
73. Фіксовані валютні курси. Використання резервів.
74. Зовнішньоторговельна політика держави на сучасному етапі.
75. Міжнародні системи валютних курсів з 1867р.
76. Проблеми формування валютної системи України.
77. Міжнародні валютні відносини.

9. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ЕССЕ)

1. Вплив міжнародних економічних відносин на економічний розвиток людства, держави, підприємництва.
2. Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України..
3. Проблеми участі України у міжнародному поділі праці.
4. Характерні риси та тенденції розвитку сучасного світового господарства..
5. Характеристика зовнішньоекономічної діяльності як системи..
6. Особливості розвитку зовнішньоекономічної діяльності у різних моделях економічних систем, форм власності та форм господарювання.
7. Основні соціально-економічні особливості країн з перехідними економіками.
8. Основні соціально-економічні особливості країн з розвинутою економікою.
9. Основні соціально-економічні особливості країн, що розвиваються.
10. Інтегрування економіки України у світове господарство.
11. Структура зовнішньоекономічної діяльності України.
12. Роль та значення окремих країн та регіонів у світовій економіці.
13. Суб'єкти міжнародних економічних відносин.
14. Форми реалізації та основні етапи розвитку міжнародних економічних відносин.
15. Участь України у міжнародних економічних організаціях.
16. Давоський форум: причини виникнення і наслідки діяльності.
17. Роль китайського юаня і китайської економіки у МЕВ.
18. Проблеми зовнішньоторгівельна політики України на сучасному етапі.
19. Прямі іноземні інвестиції та їх вплив на економіку приймаючої країни.
20. Міжнародна міграція економічно активних жінок та її наслідки.
21. Значення МВФ і Світового Банку для країн, що розвиваються.
22. Економічна дипломатія як засіб забезпечення зовнішньоекономічних інтересів держави.
23. Міжнародна співпраця у розв'язанні глобальних проблем.

24. Особливості сучасних міжнародних валютних відносин.

10. ВЗІРЕЦЬ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант X

I. Тести (2 бали за кожну правильну відповідь):

1. МЕВ - це сукупність форм, методів і засобів

- А) торгово-економічного співробітництва
- Б) торговельної війни
- В) впливу розвинених держав на інші
- Г) співробітництва у торговельній, науково-технічній, виробничій і валютнофінансовій сфері

2. МЕВ виявляються в міжнародній практиці:

- А) у формах міжнародного співробітництва
- Б) у діяльності міжнародних організацій
- В) у міжнародному співробітництві в рішенні глобальних проблем
- Г) в усіх названих вище аспектах

3. Міжнародний поділ праці — це:

- А) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами
- Б) основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості
- В) форма поділу праці між країнами, за якої збільшення концентрації однорідного виробництва відбувається на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби
- В) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва
- Г) об'єднання зусиль виробників декількох країн у випуску певних видів товарів для світового ринку

4. На якому з означених рівнів розвитку МЕВ його суб'єктами виступають окремі особи, підприємства, фірми:

- А) мікроекономічний
- Б) макроекономічний
- В) інтернаціональний
- Г) немає вірної відповіді

5. Світове господарство — це:

- А) сукупність національних економік країн світу, поєднаних мобільними факторами виробництва
- Б) глобальний економічний організм, підпорядкований об'єктивним законам ринкової економіки
- В) цілісна система національних господарств, що взаємодіють на основі загальних об'єктивних законів і взаємопов'язані процесами міжнародного поділу праці та міжнародними економічними відносинами з відповідним механізмом регулювання та управління
- Г) сукупність національних економік країн світу, які взаємозалежні та тісно взаємодіють на основі міжнародного поділу праці та міжнародних економічних відносин

6. Для розвиненої ринкової економіки характерно:

- А) виробництво для задоволення внутрішніх потреб
- Б) зрілі форми МЕВ і їхня диверсифікація

В) така форма МЕВ, як міжнародна торгівля

Г) усі відповіді правильні

7. Нові індустріальні країни — це:

А) Південна Корея, Малайзія, Сінгапур, Таїланд, Тайвань, Мексика, Бразилія, Аргентина

Б) ОАЕ, Іран, Ірак, Саудівська Аравія, Катар, Бруней, Лівія

В) Бахрейн, Багамські Острови, Сейшельські Острови, Бруней

Г) Чад, Ефіопія, Афганістан, Бутан, Кірибаті

8. МЕВ характеризуються такими періодами розвитку:

А) доколоніальним, колоніальним, неокolonіальним

Б) доколоніальним, колоніальним

В) раннім, розвиненим, пізнім

Г) первіснообщинним, феодальним, капіталістичним

9. «Відплив інтелекту» — це:

А) виїзд працездатного населення з країни за її кордони

Б) в'їзд працездатного населення в певну країну з інших країн

В) міжнародна міграція висококваліфікованих кадрів

Г) повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання

10. Міжнародна економічна інтеграція - це:

А) зближення, об'єднання і взаємоприспосовування національних економік

Б) встановлення сталих виробничих зв'язків між країнами, вихід відтворювального процесу за рамки національних меж

В) створення регіональних комплексів - об'єднань держав з тісними взаємозв'язками їхніх національних економік, власним поділом праці, специфікою економічного розвитку і механізмом управління

Г) всі відповіді вірні.

II. Дайте відповідь на запитання (максимальна оцінка за кожне питання – 10 балів):

1. Дайте визначення поняттю «міжнародні економічні відносини».

2. Вкажіть, хто виступає суб'єктами МЕВ.

3. Перерахуйте та охарактеризуйте форми МЕВ.

Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу: 50 балів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Організація навчального процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р.

Контроль знань здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей, самостійних робіт) на практичних заняттях;
- модульний контроль після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за самостійну роботу (підготування презентацій та есе);
- підсумковий контроль (залік).

Відповідно до наказу ректора ДВНЗ «УжНУ» № 234/01-03 від 15.10.2012 року введена наступна шкала підсумкового контролю для виставлення оцінок за розширеною національною шкалою та шкалою ECTS (таблиця 1).

Таблиця 1

Шкала підсумкового оцінювання знань студентів

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку	
90 та вище	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			B
60-63	задовільно		E
35-49	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, тобто за рейтинговою накопичувальною системою. До рейтингу входять оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях, поточний модульний контроль, підсумковий модульний контроль. Розподіл балів, які отримують студенти під час вивчення дисципліни, наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю	Модуль 1	Вид контролю	Модуль 2	Підсумок*
Практичне заняття 1	10	Практичне заняття 5	10	
Практичне заняття 2	10	Практичне заняття 6	10	
Практичне заняття 3	10	Практичне заняття 7	10	
Практичне заняття 4	10	Практичне заняття 8	10	
Індивідуальне завдання	10	Індивідуальне завдання	10	
Модульна контрольна робота 1	50	Модульна контрольна робота 2	50	
	100		100	

Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне підсумкових оцінок за 1 та 2 модулі.